

# **Πόλεις και περιφέρειες: ένα σύμφωνο για να σταματήσει η σεξουαλική βία κατά των παιδιών**

Μια συμβολή του συνεδρίου των τοπικών και περιφερειακών αρχών στην εκστρατεία του Συμβουλίου της Ευρώπης **"Ένα στα Πέντε"**

Εγκριμένο από το Γραφείο του Συνεδρίου στις 14 Σεπτεμβρίου 2012

Σελιδοποίηση : Συνέδριο των τοπικών και περιφερειακών αρχών του  
Συμβουλίου της Ευρώπης  
Έκδοση: Φεβρουάριος 2013



**HFC**  
"Hope  
For  
Children"

Μετάφραση: "Hope For Children" UNCRC Policy  
Center »

[www.uncrcpc.org](http://www.uncrcpc.org)

# Περιεχόμενα

<b>Παρουσίαση του Σύμφωνου</b>	<b>4</b>
Ποιός ο λόγος της ύπαρξης του;	4
Γιατί να εμπλέξουμε τοπικές και περιφερειακές αρχές;	5
Τι προτείνει το Συνέδριο;	5
Τι ζητά το συνέδριο του Συμβουλίου της Ευρώπης από τις τοπικές και περιφερειακές αρχές;	6
Τι είναι το Σύμφωνο του Συνεδρίου πόλεων και περιφερειών για την εξάλειψη της σεξουαλικής βίας ενάντια στα παιδιά.	7
Τι συνεπάγεται η υπογραφή της Σύμβασης;	8
Ποιοι είναι οι κύριοι συνεργάτες;	8
<b>Από τι αποτελείται η προσέγγιση των τεσσάρων αξόνων;</b>	<b>9</b>
Η προσέγγιση των τεσσάρων αξόνων: Πρόληψη	10
Η προσέγγιση των τεσσάρων αξόνων: Προστασία	16
Η προσέγγιση των τεσσάρων αξόνων: Ποινική Δίωξη	18
Η προσέγγιση των τεσσάρων αξόνων: Συμμετοχή	19
<b>Ποιες συγκεκριμένες ενέργειες μπορούν να ληφθούν σε περιφερειακό επίπεδο;</b>	<b>20</b>
<b>Πώς θα λειτουργήσει το Σύμφωνο στην πράξη;</b>	<b>20</b>
Μια διαδικτυακή «πλατφόρμα» εγγραφής για το Σύμφωνο	20
<b>Κατάλογος Απαιτούμενων Ενεργειών Τοπικών και Περιφερειακών Αρχών</b>	<b>22</b>
Πρόληψη	22
Προστασία	23
<b>Έγγραφα και τόποι αναφοράς</b>	<b>24</b>

## Παρουσίαση του Σύμφωνου

### Ποιός ο λόγος της ύπαρξης του;

Διαθέσιμα δεδομένα υποδεικνύουν πως ένα στα πέντε παιδιά στην Ευρώπη έχει πέσει θύμα κάποιας μορφής σεξουαλικής βίας, μιας από της χειρότερες μορφές βίας ενάντια στα παιδιά. Η σεξουαλική βία μπορεί να πάρει ποικίλες μορφές όπως αιμομιξία, πορνογραφία, πορνεία, σωματεμπορία και σεξουαλική κακοποίηση. Όλες οι προαναφερθέντες μορφές μπορούν να προκαλέσουν - και προκαλούν πράγματι - σοβαρή ζημία στην ψυχική και σωματική υγεία των παιδιών. Οι συνέπειες της σεξουαλικής βίας ακολουθούν τα παιδιά στην ενήλικη ζωή τους: μαρτυρίες δείχνουν ότι η λύπη και ο πόνος τους ακολουθούν συχνά και μυστικά σε όλη τη διάρκεια της ζωής τους

Το 2010, το Συμβούλιο της Ευρώπης ξεκίνησε μια εκστρατεία απευθυνόμενη στην καταπολέμηση της σεξουαλικής βίας ενάντια στα παιδιά. Αυτή η εκστρατεία, που ονομάστηκε "ΕΝΑ στα ΠΕΝΤΕ" για να αντικατοπτρίζει την διάσταση του προβλήματος, στοχεύει στο να πετύχει την περαιτέρω εξασφάλιση υπογραφών, επικυρώσεων και εφαρμογών της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την προστασία των παιδιών από την σεξουαλική εκμετάλλευση και σεξουαλική κακοποίηση (γνωστή και ως "η Σύμβαση Lanzarote") και να εξοπλίσει τα παιδιά, τις οικογένειες τους, τα άτομα που έχουν αναλάβει την φροντίδα τους και κατ' επέκταση την κοινωνία ολόκληρη με την γνώση και τα εργαλεία για να αποτρέψουν και να προστατεύσουν τα παιδιά από την σεξουαλική βία και κακοποίηση, επιδιώκοντας με αυτό τον τρόπο την αύξηση της ευαισθητοποίησης γύρω από την έκταση του φαινομένου.

## Γιατί να εμπλέξουμε τοπικές και περιφερειακές αρχές;

Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές έχουν την ευθύνη να οχυρώσουν και να προωθήσουν την ασφάλεια και την ευημερία των παιδιών και των νεαρών ατόμων που διαμένουν στις περιοχές τους, σε συνεργασία με εταίρους όπως οι διάφορες οργανώσεις, οι δημόσιοι οργανισμοί και ο ιδιωτικός τομέας. Για να το καταφέρουν πρέπει να υιοθετήσουν την προσέγγιση των τεσσάρων αξόνων που αναφέρεται στην Αποτροπή, στην Προστασία, στη Ποινική Δίωξη και στη Συμμετοχή. Η πρόκληση των Ευρωπαϊκών πόλεων και περιοχών όταν έρχονται αντιμέτωπες με υποθέσεις σεξουαλικής βίας και κακοποίησης παιδιών έγκειται στην ευαισθητοποίηση του κοινού γύρω από το θέμα, στην ανάπτυξη και εφαρμογή κοινοτικών σχεδίων δράσεων και στρατηγικών προωθώντας την προσέγγιση των τεσσάρων αξόνων, και στην επένδυση καλύτερων υπηρεσιών. Όλες οι υπηρεσίες και οι δράσεις πρέπει να σέβονται τα δικαιώματα των παιδιών, να έχουν σαν προτεραιότητα το συμφέρον του παιδιού και να προωθούν την φωνή του παιδιού στο να εισακουστεί, στοχεύοντας στο να δημιουργήσουν σε τοπικό επίπεδο τις συνθήκες που χρειάζονται τα παιδιά και οι οικογένειες τους για να σταματήσουν την σεξουαλική βία και την σεξουαλική κακοποίηση, καθώς επίσης και για την προσαγωγή των δραστών στην δικαιοσύνη.

## Τι προτείνει το Συνέδριο;

Για να πραγματοποιήσει τις τοπικές και περιφερειακές διαστάσεις της εκστρατείας ΕΝΑ στα ΠΕΝΤΕ, το Συνέδριο των Τοπικών και Περιφερειακών Αρχών του Συμβουλίου της Ευρώπης υιοθέτησε ένα Στρατηγικό Σχέδιο Δράσης το οποίο έχει ως συγκεκριμένους στόχους να:

1. ευαισθητοποιήσει τα μέλη του συνεδρίου, τις τοπικές και περιφερειακές αρχές, τους συνδέσμους τοπικών και περιφερειακών αρχών και άλλους φορείς για τους στόχους της εκστρατείας

2. προωθήσει την χρήση των νομικών πρότυπων και οργάνων του Συμβουλίου της Ευρώπης (Σύμβαση Lanzarote και οι φιλικές προς το παιδί κατευθυντήριες γραμμές της δικαιοσύνης ) κατά την διάρκεια της ανάπτυξης δομών και μηχανισμών για την προστασία των παιδιών από όλες τις μορφές τις βίας.
3. Ενθαρρύνει τις τοπικές και περιφερειακές αρχές να δημιουργήσουν εκστρατείες, να αναπτύξουν εργαλεία ευαισθητοποίησης για την αποτροπή της σεξουαλικής βίας ενάντια στα παιδιά, πιο συγκεκριμένα να διαδώσουν και να υιοθετήσουν υλικό εκστρατειών που προωθεί την ευαισθητοποίηση (Ο νόμος του Εσώρουχου ) και να παρέχει βοήθεια σε γονείς και κηδεμόνες ούτως ώστε να μιλήσουν στα παιδιά για την σεξουαλική βία με ένα κατάλληλο και προσαρμοσμένο προς το παιδί τρόπο.
4. προωθήσει μια πολυμερή προσέγγιση και να ενθαρρύνει τις τοπικές και περιφερειακές αρχές να αναπτύξουν συντονισμένες διεπιστημονικές δομές, διεργασίες και μηχανισμούς για να αντιμετωπίσουν την σεξουαλική βία ενάντια στα παιδιά.
5. αναπτύξουν μια κουλτούρα όπου οι πόλεις και οι περιφέρειες είναι πιο φιλικές προς το παιδί και προτρέπουν το παιδί και τα νεαρά άτομα να συμμετάσχουν ουσιαστικά στην ανάπτυξη ασφαλών κοινοτήτων χωρίς την ύπαρξη της σεξουαλικής βίας.

## **Τι ζητά το συνέδριο του Συμβουλίου της Ευρώπης από τις τοπικές και περιφερειακές αρχές;**

Η δράση σε τοπικό επίπεδο παρουσιάζεται μειωμένη, γεγονός που καταδεικνύεται και από έρευνα που διεξήχθη το 2010 στο Ηνωμένο Βασίλειο όπου διαφάνηκε πως λιγότερο από το 25 % των τοπικών αρχών στο συγκεκριμένο κράτος μέλος κατέχουν στρατηγική για την προστασία των παιδιών από την σεξουαλική εκμετάλλευση.<sup>1</sup> Ωστόσο, διαθέσιμη έρευνα και στοιχεία υποδεικνύουν ότι η παιδική

---

<sup>1</sup> Τι κάνουμε για να προστατεύσουμε τα παιδιά και τους εφήβους από την σεξουαλική εκμετάλλευση; Jago et al, Οκτώβριος 2011.

σεξουαλική εκμετάλλευση **είναι πραγματικότητα** όχι μονάχα στο Ην. Βασίλειο αλλά και σε κάθε περιοχή κάθε κράτους μέλους των 47 που απαρτίζουν το Συμβούλιο της Ευρώπης, παρόλο που οι μέθοδοι συλλογής δεδομένων δεν είναι πάντα επαρκώς ανεπτυγμένες για να στηρίξουν το συγκεκριμένο επιχείρημα.

Ο σκοπός του Συνέδριου, ως εκ τούτου, είναι η προώθηση της εκστρατείας ENA στα ΠΕΝΤΕ και η ενημέρωση για τη Σύμβαση Lanzarote των τοπικών και περιφερειακών αρχών ούτως ώστε να επιφέρουν την υιοθεσία φιλικών προς το παιδί τοπικών και περιφερειακών υπηρεσιών, για την προστασία των παιδιών και να βοηθήσουν στην αποτροπή της σεξουαλικής βίας μέσα στη κοινότητα.

Ως εκ τούτου, το Συνέδριο του Συμβουλίου της Ευρώπης προτρέπει όλες τις πόλεις και τις περιφέρειές να συμμετέχουν στην εκστρατεία ENA στα ΠΕΝΤΕ με την υπογραφή του **Συμφώνου του Συνέδριου πόλεων και περιφερειών για την εξάλειψη της σεξουαλικής βίας ενάντια στα παιδιά.**

## **Τι είναι το Σύμφωνο του Συνέδριου πόλεων και περιφερειών για την εξάλειψη της σεξουαλικής βίας ενάντια στα παιδιά.**

Η δράση είναι θεμιτή, και όντως απαραίτητη, σε όλο το πεδίο ορισμού της προσέγγισης των τεσσάρων αξόνων στο οποίο προαναφέραμε. Το Συνέδριο κατάρτισε μια λίστα με πιθανές δράσεις, ξεκινώντας με δράσεις οι οποίες απαιτούν ελάχιστες ή ακόμα και καθόλου δημόσιες δαπάνες, και συνεχίζοντας παραπέρα με δράσεις που απαιτούν εκτενείς επενδύσεις λόγω της ανάγκης καθορισμού συγκεκριμένων στρατηγικών και την δημιουργία ειδικών δομών. Ανεξαρτήτως του απαιτούμενου κόστους, τα μέτρα για την εξάλειψη της παιδικής σεξουαλικής βίας και κακοποίησης θα είναι πάντοτε αποδοτικά εφόσον αποτελούν επένδυση για μια υγιή κοινότητα, βασισμένη στον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Παρόλο που ο απώτερος σκοπός του Συμβουλίου είναι αδιαμφισβήτητα όλο και περισσότερα τοπικά και περιφερειακά συμβούλια αλλά και κοινοβούλια να αναπτύξουν συντονιστικές διεπιστημονικές δομές, διεργασίες και μηχανισμούς για την καταπολέμηση της παιδικής σεξουαλικής βίας και κακοποίησης, αρχικά οι πόλεις και οι περιφέρειες μπορούν να συνεισφέρουν, βήμα προς βήμα, στην εκστρατεία ENA στα ΠΕΝΤΕ ξεκινώντας από ένα αρκετά πιο απλό επίπεδο, όπως για παράδειγμα την ενημέρωση του κοινού αναφορικά με την εκστρατεία μέσω μιας ανάρτησης στην αρχική τους ιστοσελίδα.

Το Συμβούλιο προτρέπει τις τοπικές και περιφερειακές αρχές και από τα 47 κράτη μέλη, να υπογράψουν την σύμβαση και να προχωρήσουν με την εφαρμογή τουλάχιστον μίας δράσης και να πορευτούν ενάντια στην σεξουαλική βία και κακοποίηση των παιδιών με απώτερο σκοπό τους την δημιουργία συντονιστικών διεπιστημονικών δομών, διεργασιών και μηχανισμών.

## **Τι συνεπάγεται η υπογραφή της Σύμβασης;**

Οι πόλεις και οι περιφέρειες που θα συμμετάσχουν, θα δεσμευθούν από το σκοπό του Συμβουλίου για ενημέρωση και δημιουργία των απαραίτητων δομών για την αντιμετώπιση της σεξουαλικής βίας και κακοποίησης των παιδιών με το να εφαρμόσουν όσο το δυνατό περισσότερες από τις δράσεις που αναφέρονται στο παρόντα ενημερωτικό υλικό, ή με οποιαδήποτε άλλη δράση που θα βοηθήσει στην επίτευξη του σκοπού του Συμβουλίου.

## **Ποιοι είναι οι κύριοι συνεργάτες;**

Το Συμβούλιο της Ευρώπης εγκατέστησε ένα δίκτυο από ανταποκριτές (focal points), διορισμένους από τις κυβερνήσεις των 47 κρατών μελών οι οποίοι μπορούν να συμβουλέψουν και να βοηθήσουν τις τοπικές αρχές να ενώσουν τις δυνάμεις τους με τις αναρίθμητες μη κυβερνητικές και κοινωνικές οργανώσεις οι οποίες ήδη συμμετάσχουν ενεργά στην εκστρατεία. Ομάδες εθνικής εκστρατείας έχουν συσταθεί σε αρκετά κράτη μέλη οι οποίες



συντονίζουν και εφαρμόζουν σχετικές εργασίες και μπορούν να παρέχουν καθοδήγηση σε περιφερειακά και δημοτικά επίπεδα. Οι δήμοι και οι περιφέρειες μπορούν επίσης να έρθουν σε επαφή με τα αρμόδια υπουργεία.

Η Κοινοβουλευτική Συνέλευση του Συμβουλίου της Ευρώπης δημιούργησε ένα Δίκτυο Επαφής ανάμεσα στους Βουλευτές για να συντονίζει εθνικές, Ευρωπαϊκές και διεθνείς κοινοβουλευτικές ενέργειες καταπολέμησης της σεξουαλικής βίας ενάντια στα παιδιά. Το Δίκτυο, που σήμερα έχει 49 μέλη, διευκολύνει την ανταλλαγή των καλύτερων πρακτικών όσον αφορά τις νομοθετικές και πολιτικές ενέργειες που εφαρμόζονται σε κάθε κράτος μέλος.

## **Από τι αποτελείται η προσέγγιση των τεσσάρων αξόνων;**

Ο απώτερος σκοπός των τοπικών και περιφερειακών αρχών πρέπει να είναι η αποτροπή της εκμετάλλευσης των παιδιών. Για την επίτευξη του προαναφερθέντος σκοπού, οι αρχές πρέπει να αποφασίσουν τον καλύτερο τρόπο λειτουργίας των υπηρεσιών του δημόσιου τομέα για να εξασφαλίσουν ότι τα παιδιά και τα νεαρά άτομα λαμβάνουν προστασία και στήριξη, ενώ ταυτόχρονα επιδιώκουν ενεργά την ποινική δίωξη των θυτών. Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές πρέπει να υιοθετήσουν την προσέγγιση των τεσσάρων αξόνων: της Αποτροπής, της Προστασίας, της Ποινικής Δίωξης και της Συμμετοχής. Την αποτροπή της κακοποίησης, την δίωξη των δραστών, και την διασφάλιση της πλήρους συμμετοχής των παιδιών σε όλη την διαδικασία.

Σε αυτό το σημείο του ενημερωτικού υλικού, θα βρείτε πληροφορίες σχετικά με τους τύπους ενεργειών που απαιτείται να υλοποιηθούν και γιατί αυτό κρίνεται αναγκαίο.

## Η προσέγγιση των τεσσάρων αξόνων: Πρόληψη

Υπάρχει μια σειρά από προληπτικές ενέργειες που μπορούν να παρθούν σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο έτσι ώστε να συμβάλλουν στην αποτροπή της σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης παιδιών.

### Ευαισθητοποίηση

Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές πρέπει να δημιουργήσουν προγράμματα και πολιτικές όσον αφορά την παιδική σεξουαλική κακοποίηση και την αποτροπή της βίας με σκοπό να ενημερώσουν τα παιδιά, τα άτομα που έχουν αναλάβει την φροντίδα τους, τους γονείς, τις οικογένειες, τους κηδεμόνες και το ευρύ κοινό. Η ενημέρωση μπορεί να επιφέρει κοινωνική αλλαγή με συνεπακόλουθο την στήριξη αποτρεπτικών μέτρων.

Τα προγράμματα και οι στρατηγικές αποτροπής οφείλουν να διασφαλίζουν πως όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη λαμβάνουν επαρκή και ποιοτική επαγγελματική εκπαίδευση ούτως ώστε να διασφαλίζουν αποδοτικές και ασφαλείς παροχές υπηρεσιών. Στα ενδιαφερόμενα μέρη συμπεριλαμβάνονται όλα τα άτομα που έχουν συχνή επαφή με παιδιά, για παράδειγμα οι κοινωνικοί λειτουργοί, επαγγελματίες υγείας, οι δάσκαλοι (της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας

### Πρότασης ενεργειών

- Πρόσθεση συνδέσμου(link) της ιστοσελίδας ΕΝΑ στα ΠΕΝΤΕ του Συμβούλιου της Ευρώπης στις ιστοσελίδες πόλεων και περιφερειών.
- Οργάνωση ενημερωτικών συνεδρίων σε σχολεία και κέντρα νεότητας για τα παιδιά και το προσωπικό
- Διανομή ενημερωτικών φυλλαδίων που να περιέχουν πληροφορίες και κατευθυντήριες γραμμές.
- Παροχή εκπαίδευσης σε τοπικούς και περιφερειακούς επαγγελματίες
- Οργάνωση συζητήσεων και σεμιναρίων για επαγγελματίες αλλά και για το ευρύ κοινό
- Εκμετάλλευση της εβδομάδας Ευρωπαϊκής Τοπικής Δημοκρατίας για την ευαισθητοποίηση επί του θέματος
- Συνεργασία με τους ΜΚΟ, τα ΜΜΕ και τον ιδιωτικό τομέα

εκπαίδευσης), η αστυνομία, το προσωπικό σε πολιτιστικά κέντρα, κέντρα αναψυχής, αθλητικά κέντρα, εκκλησίες, κέντρα νεότητας, ποινικών αρχών κτλ.

Εφόσον ο έγκαιρος εντοπισμός παιδιών σε κίνδυνο πρέπει να αποτελεί μέρος όλων των στρατηγικών, απαιτείται η επαρκής γνώση όσον αφορά την σεξουαλική εκμετάλλευση και την σεξουαλική κακοποίηση των παιδιών, καθώς επίσης και επίγνωση στο πώς να εντοπίζονται τα σημάδια που μπορεί να υποδεικνύουν σεξουαλική βία, όπως για παράδειγμα οι αλλαγές στη συμπεριφορά του παιδιού.

Οι γονείς, οι οικογένειές και οι κηδεμόνες πρέπει επίσης να εκπαιδευτούν στο πώς να αναγνωρίζουν δείκτες και σημάδια παιδικής σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης, τα μέτρα που οφείλουν να λάβουν και το πώς επηρεάζονται από αυτά το παιδί και η οικογένεια.

Θα πρέπει επίσης να παρέχεται εκπαίδευση ως προς τα μέτρα πρόληψης, όπως για παράδειγμα η εποπτεία των διαδικτυακών χώρων, και τα παιδιά πρέπει

### **Πρόταση ενεργειών**

- Διαβεβαίωση πως οι τηλεφωνικοί αριθμοί των εθνικών και Ευρωπαϊκών γραμμών βοήθειας για παιδιά είναι εύκολα διαθέσιμοι
- Δημιουργία συνδέσμου ενός κουμπιού (one-click link) στην ιστοσελίδα της πόλης ή της περιοχής για άμεση βοήθεια και συμβουλή.
- Σχεδιασμός και διανομή σε όλα τα σχολεία , μικρών, εύκολων στην μεταφορά καρτών μνήμης που να περιέχουν χρήσιμα τηλέφωνα και διευθύνσεις.
- Παραγωγή μαγνήτη για το ψυγείο που να αναγράφει χρήσιμα τηλέφωνα και διευθύνσεις για το κάθε νοικοκυριό.
- Παρουσίαση, σε περιοχές που συχνάζουν παιδιά, αφισών με πληροφορίες στο πού να αποταθούν αν χρειαστούν ποτέ βοήθεια
- Να τεθεί στην διάθεση των σχολείων και των οργανισμών νεολαίας εκπαιδευτικό υλικό φιλικό προς το παιδί
- Διανομή ενημερωτικών φυλλαδίων σχετικά με την ασφαλής συμπεριφορά στο διαδίκτυο
- Διευκόλυνση της μεθόδου καταγγελίας παράνομων διαδικτυακών δραστηριοτήτων

επίσης να βοηθηθούν ούτως ώστε να μπορέσουν να προστατεύσουν τον εαυτό τους για παράδειγμα αναγνωρίζοντας το επιβλαβές περιεχόμενο στο ιντερνέτ ή την ανάρμοστη επαφή με ένα ξένο ο οποίος μπορεί να τους ζητήσει να αποκαλύψουν προσωπικά δεδομένα για να αναπτύξουν δεσμούς φιλίας (befriend them?). Η εκπαίδευση θα πρέπει να επεκταθεί και στους γονείς οι οποίοι πρέπει να διδαχθούν στο πώς να παρακολουθούν και να ελέγχουν την πρόσβαση στο διαδίκτυο, και στα παιδιά τα οποία πρέπει να μάθουν τα ρίσκα και τους κινδύνους του ιντερνέτ. Τα εργαλεία ασφαλείας του ιντερνέτ για τα παιδιά, τους γονείς, τους δασκάλους και τις οικογένειες μπορούν να εκπονηθούν σε συνεργασία με τα ΜΚΟ ή άλλες οργανώσεις ή μέσα από υπάρχοντα εργαλεία ευαισθητοποίησης που ήδη χρησιμοποιούνται.

Η δράση για την αύξηση της επίγνωσης οφείλει επίσης να στοχεύει στο ευρύ κοινό το οποίο πρέπει να λαμβάνει πληροφορίες για το φαινόμενο αλλά και για αποτρεπτικά μέτρα το οποία μπορούν να ληφθούν. Ένας σύνδεσμος (link) από την αρχική ιστοσελίδα της πόλης ή της περιοχής που να μεταφέρει στην ιστοσελίδα ΕΝΑ στα ΠΕΝΤΕ του Συμβουλίου της Ευρώπης είναι ένας καλός τρόπος επίτευξης της ενημέρωσης. Επίσης οι εθνικές και Ευρωπαϊκές γραμμές βοήθειας μπορούν προωθηθούν σε τοπικό επίπεδο.

### **Εκπαιδευτικό υλικό ευαισθητοποίησης**

Το Συμβούλιο της Ευρώπης έχει αναπτύξει **υλικό** για να αυξήσει την κατανόηση στο θέμα της σεξουαλικής βίας και κακοποίησης παιδιών και για την προώθηση των μηνυμάτων της εκστρατείας. Το υλικό έχει σχεδιαστεί για την χρήση του από ιθύνοντες, ομάδες υπεράσπισης και επαγγελματίες που, είτε εργάζονται με τα παιδιά, είτε εργάζονται για τα παιδιά. Συγκεκριμένο ενημερωτικό υλικό, μεταφρασμένο σε **36 ευρωπαϊκές γλώσσες**, έχει αναπτυχθεί για να βοηθήσει γονείς και παιδιά στο να αποτρέπουν και να καταγγέλλουν την σεξουαλική βία ([www.underwearrule.org](http://www.underwearrule.org)). Οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές οφείλουν να τυπώσουν και να διανέμουν ευρέως το υλικό της εκστρατείας ΕΝΑ στα ΠΕΝΤΕ στα σχολεία, στους βρεφονηπιακούς σταθμούς και σε άλλες δομές που

φιλοξενούν παιδιά (κέντρα νεολαίας, οργανώσεις νέων π. χ πρόσκοποι κτλ). (Επαφή: [1in5@coe.int](mailto:1in5@coe.int))

## **Εκπαίδευση των παιδιών**

Με την εκμάθηση γύρω από την σεξουαλική κακοποίηση και τη βία, συμπεριλαμβανομένου και των διαφορετικών τύπων βίας και ριψοκίνδυνων καταστάσεων, τα παιδιά αναπτύσσουν γνώση και δεξιότητες για να λάβουν ενήμερες, ασφαλείς και υγιείς αποφάσεις για την αποφυγή των κινδύνων της παιδικής σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης, και ως εκ' τούτου να είναι ικανά να αναπτύξουν υγιής και θετικές σχέσεις.

**Αποτελεσματικό, κατάλληλο προς την ηλικία εκπαιδευτικό υλικό, προσαρμοσμένο στις συγκεκριμένες ανάγκες και ευαισθησίες του παιδιού,** συμπεριλαμβανομένου και πολιτισμικά ευαίσθητων πληροφοριών, σε μια φιλική προς το παιδί γλώσσα, πρέπει να χρησιμοποιηθεί στη πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Ως εκ' τούτου τα παιδιά λαμβάνουν το μήνυμα αναφορικά με το τι είναι η σεξουαλική βία και πως την αναγνωρίζεις, γεγονός που στηρίζει την πρόληψη μέσα από την προώθηση ασφαλών πρακτικών. Πληροφορίες σχετικά με νέες επικοινωνιακές τεχνολογίες και τους κινδύνους που συνεπάγονται στη διαδικτυακή συμπεριφορά αλλά και στο πώς προβαίνεις σε καταγγελία ενός παράνομου διαδικτυακού περιεχομένου πρέπει επίσης να συμπεριλαμβάνονται.

Κάθε εκπαιδευτική και ενημερωτική εκστρατεία οφείλει να συμπεριλαμβάνει σημάνσεις που να οδηγούν σε συμβουλευτικές και στηρικτικές πηγές, όπως για παράδειγμα εξειδικευμένες τηλεφωνικές γραμμές και τηλεφωνικές γραμμές βοήθειας, και πιο συγκεκριμένα εθνικές και ευρωπαϊκές γραμμές οι οποίες να λειτουργούν και εκτός «ώρες γραφείου», ούτως ώστε τα παιδιά να γνωρίζουν πού πρέπει να απευθυνθούν σε περίπτωση ανάγκης.. Μικρές, εύκολες στην μεταφορά κάρτες μνήμης, μπρελόκ ή θήκες κινητών τηλεφώνων που να περιλαμβάνουν χρήσιμα τηλέφωνα και διευθύνσεις μπορούν να διανέμονται σε όλους τους μαθητές με

σκοπό να είναι γρήγορα και εύκολα προσβάσιμα. Οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές μπορούν να παράγουν μαγνήτες ψυγείων που να περιλαμβάνουν αυτές τις πληροφορίες για να διασφαλιστεί πως κάθε παιδί σε κάθε νοικοκυριό έχει εύκολη πρόσβαση σε αυτές. Οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές οφείλουν να διασφαλίσουν πως η πληροφόρηση και η βοήθεια διασφαλίζεται εύκολα, «με ένα κλικ σε ένα ευδιάκριτο εικονίδιο στην τοπική/περιφερειακή ιστοσελίδα που να παρέχει στα παιδιά βοήθεια και συμβουλές. Πληροφορίες στο που να απευθυνθεί και με ποιον να επικοινωνήσει πρέπει να εμφανίζονται σε όλες τις περιοχές όπου συχνάζουν παιδιά: σε σχολεία, ομάδες παιχνιδιού, κέντρα νεότητας, κέντρα υγείας, δημόσιες βιβλιοθήκες, υπηρεσίες πρώτων βοηθειών, κλινικές σεξουαλικής υγείας, ιστοσελίδες τοπικών αρχών, εκκλησίες κτλ.

#### **Πρότασης ενεργειών**

- Να οριστεί ένα άτομο ή όργανο σε τοπικό/περιφερειακό επίπεδο για την αύξηση της ευαισθητοποίησης γύρω από το θέμα της σεξουαλικής βίας και κακοποίησης παιδιών
- Συνεργασία με την κοινωνία των πολιτών για την συλλογή πληροφοριών σε συγκεκριμένες τοπικές συνθήκες για την ενημέρωση πολιτικών και δράσεων
- Συνεργασία με ΜΜΕ
- Συνεργασία πέρα από τα όρια της πόλης

### **Συνεργάτες σε δραστηριότητες πρόληψης**

Η σύμβαση Lanzarote παροτρύνει τις αρχές να δημιουργήσουν ανεξάρτητα ιδρύματα για την προαγωγή και προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού. Επίσης προτείνει τον διορισμό ατόμου ή ατόμου για την ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης γύρω από την παιδική σεξουαλική εκμετάλλευση και κακοποίηση, για παράδειγμα ένα Παιδικό Διαμεσολαβητή, Παιδικό Συνήγορο ή Επίτροπο Παιδικών Δικαιωμάτων. Τέτοιες θέσεις μπορούν να δημιουργηθούν σε τοπικό και/ή περιφερειακό επίπεδο.

Αρκετές οργανώσεις και σύλλογοι – σε διεθνές, Ευρωπαϊκό, εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο- είναι αρκετά ενεργοί στην μάχη ενάντια στη σεξουαλική βία και κακοποίηση παιδιών. Πολλοί από

αυτούς έχουν παράγει ενημερωτικά υλικό και έγγραφα ευαισθητοποίησης τα οποία μπορούν ευρέως να διανεμηθούν. Εθνικοί Σύνδεσμοι τοπικών και περιφερειακών αρχών, αλλά και οι ίδιες οι αρχές, οφείλουν να συνεργαστούν με τις συγκεκριμένες οργανώσεις για να εξασφαλιστεί πως τα συγκεκριμένα υλικά θα χρησιμοποιηθούν ευρέως.

Η παιδική σεξουαλική εκμετάλλευση και κακοποίηση είναι γνωστό και ως «μυστικό έγκλημα» εφόσον το παιδί-θύμα πολύ δύσκολα το εκμυστηρεύεται. Το γεγονός αυτό σε συνδυασμό με την έλλειψη τυποποιημένων και συγκρίσιμων μεθόδων συλλογής δεδομένων καταστά αδύνατη την απόκτηση μιας ξεκάθαρης εικόνας της έκτασης του προβλήματος. Είναι σημαντικό οι τοπικές και/ή περιφερειακές αρχές να δημιουργήσουν ένα μηχανισμό συλλογής δεδομένων για την παρατήρηση και αξιολόγηση της κατάστασης στην περιοχή. Χάρη στα δεδομένα τα οποία θα συλλεχθούν, οι αρχές θα αποκτήσουν πρόσβαση στους κινδύνους, στο εύρος και στην φύση της παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης στην περιοχή τους και θα αντιμετωπίσουν το πρόγραμμα πιο καταρτισμένα

Οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών μπορούν να συνεργαστούν με τις τοπικές και περιφερειακές αρχές σε έργα και προγράμματα στοχευμένα στην πρόληψη και προστασία των παιδιών, όπως επίσης μπορεί να δράσει ο ιδιωτικός τομέας, και πιο συγκεκριμένα ο τομέας της τεχνολογίας πληροφοριών και επικοινωνίας και τα μέσα ενημέρωσης. Η συνεργασία σε περιφερειακό επίπεδο μπορεί να είναι αποτελεσματική στο να εντοπίζει παραβάτες οι οποίοι διέσχισαν τα όρια της πόλης, όσον αφορά για παράδειγμα τις περιπτώσεις παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης.

## Η προσέγγιση των τεσσάρων αξόνων: Προστασία

Όντας το επίπεδο διακυβέρνησης που βρίσκεται πλησιέστερα προς τα θύματα της σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης, οι τοπικές και περιφερειακές αρχές είναι οι πλέον κατάλληλες στο να δημιουργήσουν δομές που να εμπλέκουν όλους τους τομείς στην αλυσίδα παροχής φροντίδας και να εξασφαλίσουν την καλύτερη δυνατή στήριξη και βοήθεια στα παιδιά. Έχουν επίσης και το καθήκον να υπηρετούν όχι μόνο της ανάγκες του παιδιού «θύμα», αλλά και τις ανάγκες του οικογενειακού συστήματος και της κοινότητας στο σύνολο της. Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές πρέπει να προωθήσουν μια πολυμερή προσέγγιση και να αναπτύξουν συντονισμένες διεπιστημονικές δομές, διαδικασίες και μηχανισμούς για την αντιμετώπιση της σεξουαλικής βίας κατά των παιδιών.

### **Διεπιστημονικά κέντρα**

Οι πόλεις και οι περιφέρειες οφείλουν να υιοθετήσουν μια παγκόσμια, ολοκληρωμένη προσέγγιση βασισμένη σε μια διυπηρεσιακή στρατηγική και την δημιουργία εξειδικευμένων, αφοσιωμένων αρχών με ξεκάθαρους ρόλους και αρμοδιότητες που να συγκεντρώνει όλες τις τοπικές υπηρεσίες που εμπλέκονται στην προστασία παιδιών και στην ενίσχυση της ευημερίας και της ευεξίας τους. Τοπικές στρατηγικές προστασίας θα πρέπει να αναπτυχθούν καλύπτοντας συγκεκριμένες τοπικές διαδικασίες και συστήματα.

### **Πρότασης ενεργειών**

- Δημιουργία διυπηρεσιακών, διεπιστημονικών, φιλικών προς το παιδί κατοικιών.
- Κατοχύρωση της υποχρέωσης καταγγελίας σε τοπικό/περιφερειακό επίπεδο
- Δημοσιοποίηση εθνικών και Ευρωπαϊκών τηλεφωνικών γραμμών ή γραμμών βοήθειας.
- Έκδοση ξεκάθαρων κατευθυντήριων γραμμών όσον αφορά τις καταγγελίες σε όλους τους επαγγελματίες που δουλεύουν με παιδιά



Στις περισσότερες Ευρωπαϊκές χώρες, η ευθύνη για την αντιμετώπιση της παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης έγκειται σε πολλούς και διάφορους οργανισμούς, το σύνολο των οποίων πρέπει να διερευνήσουν τις υποθέσεις. Τα παιδιά υπόκεινται σε επαναλαμβανόμενες συνεντεύξεις με αποτέλεσμα την επαναθυματοποίηση του παιδιού η οποία μπορεί να καταστεί περισσότερο επιβλαβής από την αρχική κακοποίηση. Η Σύμβαση Lanzarote προωθεί την δημιουργία διυπηρεσιακών, διεπιστημονικών «μιας στάσης» κέντρων όπου όλοι οι επαγγελματίες που συμμετέχουν στην διερεύνηση των υποθέσεων κακοποίησης παιδιών- υπηρεσίες παιδικής φροντίδας πρόνοιας και υγείας, τα όργανα του νόμου, οι δικαστικές αρχές κτλ- να δουλεύουν κάτω από μία στέγη για να διασφαλιστεί πως τα παιδιά θύματα σεξουαλικής βίας δεν υπόκεινται σε περαιτέρω κακοποίηση( η ιδέα των φιλικών προς το παιδί κατοικιών). Είναι σημαντικό τα παιδιά να έχουν χώρους όπου μπορούν να απευθυνθούν και να μπορούν να εκφραστούν με αυτοπεποίθηση , ελεύθερα και εμπιστευτικά, και που πρέπει να αισθάνονται ασφαλή. Αυτά τα κέντρα παρέχουν χώρους για: τα παιδιά να περάσουν από συνέντευξη και από ιατρικές εξετάσεις, για να αξιολογηθούν συνολικά και να λάβουν όλες τις σχετικές θεραπευτικές υπηρεσίες από κατάλληλους επαγγελματίες και συγχρόνως να αποφεύγονται οι επανειλημμένες συνεντεύξεις με ενδεχόμενο την επαναθυματοποίηση τους.

Περισσότερα παιδιά θα μπορούν να προστατευθούν αν γινόταν υποχρεωτική την αναφορά υποψιών, χωρίς αυτό να παραβαίνει τους υπάρχοντες εμπιστευτικούς κανόνες ή την εμπιστοσύνη του παιδιού. Σαφείς κατευθυντήριες γραμμές θα πρέπει να εκδίδονται σε όλους τους επαγγελματίες που απασχολούνται με παιδιά σχετικά με την παραπομπή των υποψιών τους στην αρμόδια υπηρεσία. Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές οφείλουν με τη σειρά τους να ερευνήσουν και να διαπιστώσουν κατά πόσον υπάρχει λόγος υποψίας κακοποίησης. Οι ενδιαφερόμενοι οφείλουν επίσης να γνωρίζουν σχετικά με την προστασία και τα δικαιώματα των παιδιών, καθώς επίσης και το πόσο σημαντικό είναι να βάζουν σε προτεραιότητα το συμφέρον του παιδιού.

Στις περιπτώσεις όπου οι προαναφερθέντες δομές απουσιάζουν σε εθνικό επίπεδο, γραμμές βοήθειας, είτε τηλεφωνικές είτε διαδικτυακές, πρέπει να δημιουργηθούν παρέχοντας στα παιδιά εύκολη και ανώνυμη πρόσβαση σε συμβουλευτική υποστήριξη.

### ***Συνεργάτες σε δραστηριότητες προστασίας***

Μη-κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ) και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών θεωρούνται σημαντικοί συνεργάτες ιδίως αυτές που παρέχουν βοήθεια στα θύματα.

## **Η προσέγγιση των τεσσάρων αξόνων: Ποινική Δίωξη**

Η Σύμβαση Lanzarote ποινικοποιεί μια σειρά από ενέργειες και παρόλο που οι διαδικασίες έρευνας και ποινικής δίωξης των δραστών καθορίζονται κυρίως στην εθνική ποινική νομοθεσία, οι τοπικές και περιφερειακές αρχές διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στο πεδίο αυτό. Σε όλες τις ενέργειες σε αυτό το στάδιο, καθώς επίσης και κατά τη διάρκεια των ερευνών και των δικαστικών διαδικασιών, το συμφέρον του παιδιού, τα δικαιώματα και η ευπάθεια του πρέπει να είναι το πρωταρχικό μέλημα.

### ***Παροχή Βοήθειας στα Θύματα***

Οι αρχές οφείλουν να διασφαλίσουν, σε συνεργασία με τους ΜΚΟ, την λήψη ορισμένα μέτρα όπως η δωρεάν νομική υποστήριξη κατά τη διάρκεια της δικαστικής διαδικασίας, η ψυχολογική υποστήριξη στους γονείς και τα αδέλφια, και η παροχή θεραπευτικής βοήθειας.

### ***Η αντιμετώπιση του θύτη***

Οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές μπορούν να διασφαλίσουν ότι οι απαραίτητες υποστηρικτικές υπηρεσίες παρέχονται, με ιδιαίτερη βαρύτητα να δίνεται στην αποφυγή υποτροπής. Μπορούν επίσης να εξασφαλίσουν ότι οι δράστες θα λάβουν πληροφορίες σχετικά με

τα δικαιώματα τους αλλά και για τις υπηρεσίες που είναι προσβάσιμες σε αυτούς.

## **Η προσέγγιση των τεσσάρων αξόνων: Συμμετοχή**

Το Συμβούλιο της Ευρώπης πιστεύει πως το δικαίωμα να εισακούγεται και να λαμβάνεται σοβαρά είναι θεμελιώδες για την ανθρώπινη αξιοπρέπεια και για την υγιή ανάπτυξη κάθε παιδιού και νεαρού ανθρώπου. Η παροχή της απαραίτητης προσοχής στα παιδιά, στα νεαρά άτομα και στις απόψεις τους σύμφωνα πάντα με την ηλικία και την ωριμότητα τους, θεωρείται απαραίτητη για την αποτελεσματική εφαρμογή του δικαιώματος τους ώστε το συμφέρον τους να είναι το πρωταρχικό μέλημα σε όλα τα θέματα που τους αφορούν και για να προστατεύονται από την βία, την κακοποίηση, την παραμέληση και την κακομεταχείριση. Όλες οι δράσεις των τοπικών και περιφερειακών αρχών πρέπει να καθοδηγούνται από αυτή την αρχή.

## **Ποιες συγκεκριμένες ενέργειες μπορούν να ληφθούν σε περιφερειακό επίπεδο;**

Ενώ πολλά μέτρα τα οποία υποστηρίζονται από την Σύμβαση Lanzarote πρέπει να μετατραπούν σε ποινικούς και αστικούς νόμους, κάτι το οποίο συνήθως αποτελεί ευθύνη του κράτους, ορισμένα μείζοντα ζητήματα στον τομέα της προστασίας του παιδιού μπορούν να εμπέσουν στην αρμοδιότητα των περιφερειών, όπως για παράδειγμα οι κανονισμοί και η οργάνωση της πρόνοιας, οι κοινωνικές υπηρεσίες και οι υπηρεσίες υγείας καθώς επίσης και η υιοθέτηση συγκεκριμένων μέτρων και δομών για την αποτροπή και την προστασία των παιδιών από την σεξουαλική εκμετάλλευση και κακοποίηση. Οι περιφερειακές αρχές και τα αντίστοιχα κοινοβούλια οφείλουν να εξερευνήσουν ποια μέτρα, νομοθετικά και διοικητικά, μπορεί να χρειαστεί να εφαρμόσουν προκειμένου να υλοποιηθεί η διάταξη στο επίπεδο της Σύμβασης Lanzarote.

## **Πώς θα λειτουργήσει το Σύμφωνο στην πράξη;**

Τοπικοί και περιφερειακοί εκλεγμένοι αντιπρόσωποι καλούνται να προωθήσουν το σύμφωνο στους συνεργάτες τους και στα αρμόδια τμήματα, στις πόλεις και στις περιοχές τους, για την υγεία, την ευημερία και την ασφάλεια των παιδιών προκειμένου και εκείνοι με την σειρά τους να προωθήσουν μια εκστρατεία για την υλοποίηση των πρωτοβουλιών που προτείνονται σε αυτό.

## **Μια διαδικτυακή «πλατφόρμα» εγγραφής για το Σύμφωνο**

Τοπικοί και περιφερειακοί εκλεγμένοι αντιπρόσωποι μπορούν να εγγραφούν στην «πλατφόρμα του συμφώνου»(pact platform) του Συνεδρίου ([www.coe.int/congress-pact](http://www.coe.int/congress-pact)) . Πόλεις και περιοχές που επιθυμούν να εφαρμόσουν την συμφωνία, ή που έχουν ήδη αναλάβει πρωτοβουλίες, καλούνται επίσης να εγγραφούν.

Στη συγκεκριμένη πλατφόρμα, όλοι θα έχουν την ευκαιρία να παράσχουν πληροφορίες για καινούργιες πρωτοβουλίες και δομές,

20

καθώς επίσης και για υπάρχοντα μέτρα και δύναται να επιστρέψουν στην πλατφόρμα κάθε φορά που νέες δραστηριότητες εφαρμόζονται. Οι πληροφορίες που θα συλλέγονται θα συμβάλλουν στην καταμέτρηση της προόδου που έχει επιτύχει, σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, η εκστρατεία ΕΝΑ στα ΠΕΝΤΕ.

# Κατάλογος Απαιτούμενων Ενεργειών Τοπικών και Περιφερειακών Αρχών

## Πρόληψη

- ☐ Εισαγωγή ενός συνδέσμου (link), στην αρχική σελίδα πόλεων και περιφερειών, που να οδηγεί στην ιστοσελίδα της εκστρατείας του συμβουλίου της Ευρώπης ENA στα ΠΕΝΤΕ
- ☐ Διοργάνωση ενημερωτικών συνόδων σε κέντρα ημερήσιας φροντίδας, σχολεία και κέντρα νεότητας για τα παιδιά και το προσωπικό
- ☐ Διανομή ενημερωτικών δελτίων και έντυπων που να περιέχουν πληροφορίες και κατευθυντήριες γραμμές
- ☐ Παροχή εκπαίδευσης σε τοπικούς και περιφερειακούς επαγγελματίες
- ☐ Διοργάνωση συζητήσεων και σεμιναρίων για τους επαγγελματίες και για το κοινό
- ☐ Χρησιμοποίηση της Ευρωπαϊκής εβδομάδας Τοπικής Δημοκρατίας για την επισήμανση του ζητήματος
- ☐ Συνεργασία με τους ΜΚΟ, τα ΜΜΕ και των ιδιωτικό τομέα
- ☐ Διορισμό ενός ατόμου ή σώματος σε τοπικό/περιφερειακό επίπεδο για την αύξηση της ευαισθητοποίησης σχετικά με την σεξουαλική βία και κακοποίηση των παιδιών
- ☐ Συνεργασία με την κοινωνία των πολιτών για την συλλογή πληροφοριών γύρω από τοπικές ιδιαιτερότητες με σκοπό την ενίσχυση πολιτικών και ενεργειών
- ☐ Συνεργασία πέραν από τα όρια της πόλης
- ☐ Προώθηση εθνικών και ευρωπαϊκών τηλεφωνικών γραμμών βοήθειας για παιδιά
- ☐ Δημιουργία συνδέσμου «ενός πατήματος» (one-click link) στην αρχική σελίδα πόλεων και περιφερειών για άμεση πρόσβαση σε βοήθεια και συμβουλευτική
- ☐ Σχεδίαση και διανομή σε όλους τους μαθητές, μικρών και εύκολων στη μεταφορά καρτών μνήμης που να περιέχουν χρήσιμες τηλεφωνικές γραμμές και διευθύνσεις
- ☐ Παραγωγή ενός μαγνήτη για το ψυγείο όπου να αναγράφει επάνω σημαντικά τηλέφωνα

- Εμφάνιση αφισών που να περιέχουν πληροφορίες στο που μπορούν να απευθυνθούν τα παιδιά σε περίπτωση ανάγκης, σε περιοχές που συχνάζουν παιδιά.
- Να διατεθεί φιλικό προς το παιδί εκπαιδευτικό υλικό σε σχολεία και κέντρα νεότητας
- Διανομή ενημερωτικών δελτίων και έντυπων σχετικά με την ασφαλή διαδικτυακή συμπεριφορά
- Διευκόλυνση για την υποβολή καταγγελίας της διαδικτυακής παράνομης δραστηριότητας

## Προστασία

- Δημιουργία διυψηρεσιακών, διεπιστημονικών και φιλικών προς το παιδί στεγών.
- Η θέσπιση της υποχρέωσης καταγγελίας σε τοπικό/ περιφερειακό επίπεδο
- Προώθηση κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με την διαδικασία της καταγγελίας σε επαγγελματίες που δουλεύουν με παιδιά.

## Έγγραφα και τόποι αναφοράς

- ΕΝΑ στα ΠΕΝΤΕ, η εκστρατεία του Συμβούλιου της Ευρώπης για την εξάλειψη της σεξουαλικής βίας ενάντια στα παιδιά
- Σύμβαση του Συμβούλιου της Ευρώπης που απευθύνεται στην Προστασία των Παιδιών από την Σεξουαλική Εκμετάλλευση και Σεξουαλική Κακοποίηση
- Στρατηγική του Συμβούλιου της Ευρώπης σχετικά με τα Δικαιώματα των Παιδιών 2012-2015
- Σύμβαση του Συμβούλιου της Ευρώπης σχετικά με τις Δράσεις ενάντια στην Εμπορία Προσώπων
- Σύμβαση αναφορικά με το Ηλεκτρονικό Έγκλημα
- Σύμβαση της Ευρώπης σχετικά με την Άσκηση των Παιδικών Δικαιωμάτων
- Οι κατευθυντήριες γραμμές της Υπουργικής Επιτροπής του Συμβούλιου της Ευρώπης σχετικά με την φιλική προς το παιδί δικαιοσύνη
- Εισήγηση για την συμμετοχή των παιδιών και των νεαρών ατόμων κάτω από την ηλικία των 18
- Ανακάλυψε τα Δικαιώματα των Παιδιών! (Discover children's Rights!)
- Ύψωσε το χέρι ενάντια στο χαστούκι! (Raise your hand against smacking!)
- Wild Web Woods